

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ТЕОРІЯ МІСТОБУДУВАННЯ

**Практикум для студентів
спеціальності 191 «Архітектура
та містобудування»**

**VIVERE!
VINCERE!
CREARE!**

Київ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ТЕОРІЯ МІСТОБУДУВАННЯ

Практикум для студентів
спеціальності 191 «Архітектура
та містобудування»

Київ 2018

УДК 711.4(076.5)
Н8я7
Т338

Укладачі: *О. В. Чемакіна* – канд. арх., доц.
Г. М. Агеєва – канд. техн. наук, старш. наук. співроб.
Н. В. Бжезовська

Рецензент *О. А. Трошкіна* – канд. арх., доц.

Затверджено методично-редакційною радою Національного авіаційного університету (протокол № 2/18 від 19.06.2018 р.).

Теорія містобудування: практикум / уклад. : *О. В. Чемакіна, Г. М. Агеєва, Т338 Н. В. Бжезовська.* – К. : НАУ, 2018. – 36 с.

Містить основні теоретичні відомості, поради до організації та виконання практичних завдань, оформлення отриманих результатів; запитання та завдання для самоперевірки, список джерел.

Для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

ВСТУП

Практикум підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Теорія містобудування» для студентів, які здобувають освітній ступінь бакалавра спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» [35].

Ця навчальна дисципліна є складовою комплексу фахової підготовки архітектора, теоретичною основою для обґрунтування проектних вирішень, управління розвитком та забудовою міст.

Метою вивчення дисципліни є поглиблення знань, пов'язаних зі створенням повноцінного життєвого середовища для праці, побуту та відпочинку населення, забезпеченням охорони довкілля, раціонального природокористування та збереження культурної спадщини.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- сформувати у студентів знання основних понять у сфері розвитку та функціонування міст;
- ознайомити з історією розвитку міст, появою, розвитком та реалізацією теорій містобудування;
- дати уявлення про сучасний стан міст, наявні проблеми й можливі способи їх вирішення;
- сформувати практичні навички архітектурно-планувальної організації сучасних міст;
- навчити студентів орієнтуватися в комплексі завдань, притаманних сучасній будівельній справі;
- висвітлити місце молодих фахівців у вирішенні проблемних питань сталого розвитку міст.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні поняття, проблеми і завдання розвитку міста;
- методи вирішення складних завдань і проблем;
- чинні законодавчо-правові акти, основи нормування та стандартизації в галузі будівництва;

уміти:

- оцінювати природні умови та ефективність містобудівних рішень;

– виявляти основні проблеми розвитку і забудови міст, а також аеропортів, розташованих поблизу міст;

– використовувати в практичній діяльності законодавчо-правові акти, спеціальні та додаткові джерела інформації.

Навчальний матеріал дисципліни структурировано за модульним принципом:

– модуль 1 «Структура та об'єкт містобудівної діяльності»;

– модуль 2 «Місто, основні характеристики, принципи організації планувальної структури. Вплив містобудівної теорії на практику».

Кожен із модулів є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною складовою навчальної дисципліни.

Складові практикуму побудовані так, що розв'язання окремого завдання ґрунтується на засаді досягнутого рівня професійної компетентності в перебігу вивчення дисциплін «Архітектурне проектування», «Історія архітектури та містобудування», «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування».

Зміст практичних завдань орієнтований на вивчення світового та вітчизняного досвіду, віддзеркалює сучасні тенденції розвитку містобудування, аеропортобудування, управління розвитком та забудовою міст. Разом із тим він базується на принципах та законах містобудівної політики держави.

Кількісним показником досягнень студента є рейтингова оцінка в балах.

Відповідно до Робочого навчального плану РБ-5-191/16, обсяг навчальних занять поділяється так:

– лекції – 34 год;

– практичні заняття – 34 год;

– самостійна робота (опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт) – 82 год [35].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основний

1. *Про основи містобудування* : Закон України від 16.11.1992 № 2780-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №52. – Ст. 683.
2. *Про планування і забудову територій* : Закон України від 20.04.2000 №1699-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №31. – Ст. 250.
3. *Про благоустрій населених пунктів* : Закон України від 06.09.2005 №2807-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №49. – Ст. 517.
4. *Про затвердження Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року* : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №126 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 18. – Ст.740.
5. *Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення* : ДСТУ 3008-95. – [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1995. – 45 с.
6. *Захист територій, будинків і споруд від шуму* : ДБН В.1.1-31:2013. – [Чинні від 2014-06-01]. – К. : Мінрегіон України, 2014. – 48 с.
7. *Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення* : ДБН В.2.5-28-2006. – [Чинні від 2006-10-01]. – К. : Мінрегіон України, 2013. – 84 с.
8. *Планування і забудова територій* : ДБН Б.2.2-12:2018. – [Чинні від 2018-09-01]. – К. : Мінрегіон України, 2018. – 174 с.
9. *Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій* : ДБН Б.2.2-5:2011. – Уведено вперше. – [Чинні від 2012-09-01]. – К. : Мінрегіон України, 2012. – 44 с.
10. *Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд*: ДБН А.2.2-1-2003. – [Чинні від 2004-04-01]. – К. : Держбуд України, 2004. – 23 с.
11. *Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Безпека життя і здоров'я людини та захист навколишнього природного середовища* :

ДБН В.1.2-8-2008. – [Чинні від 2008-10-01]. – К. : Мінрегіонбуд України, 2008. – 22 с.

12. *Система* проектної документації для будівництва. Умовні позначки і графічні зображення елементів генеральних планів та споруд транспорту: ДСТУ Б А.2.4-2:2009. – На заміну ДСТУ Б А.2.4-2-95 (ГОСТ 21.204-93). – [Чинні від 2010-01-01]. – К. : Мінрегіонбуд України, 2009. – 28 с.

13. *Склад* та зміст генерального плану населеного пункту: ДБН Б.1.1-15:2012. – На заміну ДБН Б.1-3-97, ДБН Б.1.1-9-2009. – [Чинні від 2012-11-01]. – К. : Мінрегіон України, 2012. – 21 с.

14. *Вулиці* та дороги населених пунктів: ДБН В.2.3-5-2018. – [Чинні від 2018-09-01]. – К. : Мінрегіон України, 2018. – 55 с.

15. *Склад* та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування: ДСТУ Б Б.2.2-10:2016. – На заміну ДБН Б.2.2-2:2008. – [Чинні від 2017-04-01]. – К. : ДП «УкрНДНЦ», 2017. – 10 с.

16. *Склад* та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях : ДБН Б.1.1-13:2012. – На заміну ДБН Б.1.1-11:2001, ДБН Б.1.1-6:2007. – [Чинні від 2012-10-01]. – К.: Мінрегіон України, 2012. – 30 с.

17. *Склад* та зміст детального плану територій: ДБН Б.1.1-14:2012. – На заміну ДСТУ-Н Б Б.1.1-8:2009. – [Чинні від 2012-1-01]. – К. : Мінрегіон України, 2012. – 25 с.

18. *Склад* та зміст генерального плану населеного міста: ДБН Б.1.1-15:2012. - На заміну ДБН Б.1-3-97, ДБН Б.1.1-9-2009. – [Чинні від 2012-11-01]. – К. : Мінрегіон України, 2012. – 21 с.

19. *Склад* та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту: ДБН Б.2.2-3:2012. – На заміну ДБН Б.2.2-3-2008. – [Чинні від 2012-10-01]. – К. : Мінрегіон України, 2012. – 16 с.

20. *Білоконь Ю. М.* Проблеми містобудівного розвитку територій / Ю. М. Білоконь. – К. : Укрархбудінформ, 2001. – 80 с.

21. *Блохин В. И.* Основы проектирования аэропортов / В. И. Блохин. – М. : Транспорт, 1985. – 208 с.

22. *Основы* теории градостроительства: учеб. для вузов. спец. «Архитектура» /З. Н. Яргина, Я. В. Косицкий, В. В. Владимиров [и др.]; под ред. З. Н. Яргиной. – М. : Стройиздат, 1986. – 326 с.

23. *Яременко Л. В.* Планировка и благоустройство жилых территорий: монография / Л. В. Яременко; ред.: Н. М. Демин; Нац. акад. изобраз. искусства и архитектуры. – К. : Издат. дом А. С. С., 2004. – 154 с.

24. *Посацький Б. С.* Основи урбаністики: навч. посібник. – У 2 ч. – Ч. I. Процеси урбанізації та територіальне розпланування / Б. С. Посацький. – Л. : Вид-во ун-ту «Львівська політехніка», 1999. – 116 с.

25. *Посацький Б. С.* Основи урбаністики: навч. посібник. – У 2 ч. – Ч. II. Розпланування та забудова міст / Б. С. Посацький. – Л. : Вид-во ун-ту «Львівська політехніка», 2001. – 244 с.

26. *Трошкіна О. А.* Основи містобудування: навч. посібник, 2-е видання, доп. / О. А. Трошкіна. – К. : ЦП «Компринт», 2012. – 239 с.

27. *Фомін І. О.* Основи теорії містобудування: підручник / І. О. Фомін. – К. : Наук. думка, 1997. – 192 с.

Додатковий

28. *Дідик В. В.* Планування міст: підручник / В. В. Дідик, А. П. Павлів. – Л. : Львівська політехніка, 2006. – 412 с.

29. *Чемакіна О. В.* Інженерний благоустрій населених міст: навч. посібник / О. В. Чемакіна, Г. М. Агєєва. – К. : НАУ, 2017. – 168 с.

30. *Клюшніченко Є. С.* Управління розвитком міст: навч. посібник / Є. С. Клюшніченко. – К. : КНУБА, 2015. – 160 с.

31. *Кучерявий В. П.* Озеленення населених місць: підруч. для вузів / В. П. Кучерявий. – Л. : Світ, 2005. – 455 с.

32. *Моніторинг* довкілля: підручник / М-во освіти і науки України ; В. М. Боголюбов [та ін.]; за ред. В. М. Боголюбова. – Херсон : Гринь Д. С., 2013. – 530 с.

33. *Безлюбченко О. С.* Планування міст та транспорт: навч. посібник / О. С. Безлюбченко, С. М. Гордієнко, О. В. Завальний. – Харків : ХНАМГ, 2006. – 148 с.

34. *Таланов Г. П.* Аеропорти та їх експлуатація : підручник / Г. П. Таланов. – К. : НАУ, 2001. – 116 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

35. *Навчально-методичний комплекс* навчальної дисципліни «Теорія містобудування» (Робочий навчальний план №РБ-5-191/16) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/30605>

ДОДАТОК

Зразок оформлення титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут аеропортів
Кафедра містобудування

З В І Т

**про виконання практичних завдань
з «Теорії містобудування»**

Виконав: Гуренко А. І., студент
групи Ар-303

Викладач: Петренко М. М., канд. техн. наук,
доцент кафедри
містобудування

Київ 201_

Навчальне видання

ТЕОРІЯ МІСТОБУДУВАННЯ

Практикум для студентів
спеціальності 191 «Архітектура
та містобудування»

Укладачі: ЧЕМАКІНА Октябрина Володимирівна
АГЕЄВА Галина Миколаївна
БЖЕЗОВСЬКА Наталія Володимирівна

Редактор *Л. М. Дудченко*
Технічний редактор *А. І. Лавринович*
Коректор *О. О. Крусь*
Комп'ютерна верстка *Н. С. Ахроменко*

Підп. до друку 19.09.2018. Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 2,09. Обл.-вид. арк. 2,25.
Тираж 50 пр. Замовлення № 134-1.

Видавець і виготівник
Національний авіаційний університет
03680. Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від 05.07.2002